

УДК 619:616.995.1–036/.08:636.4

МІХАЛЬОВА І. В., студентка

Науковий керівник – **СОЛОВЬОВА Л. М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МІКСТІНВАЗІЇ СВИНЕЙ ТА ЕПІЗООТОЛОГІЧНИЙ ПРОЯВ АСКАРОЗУ

При вивченні епізоотичної ситуації щодо нематодозів свиней, найбільш розповсюдженими у господарствах по їх вирощуванню є аскароз, езофагостомоз та трихуроз. У даному господарстві виявили аскароз та найбільші показники ЕІ у поросят 4–6 місяців.

Ключові слова: нематодози свиней, гельмінтози тварин, діагностичні дослідження, аскароз свиней, трихурозна інвазія, езофагостомозна інвазія.

Серед найбільш розповсюджених патологій паразитарної етіології у свиней чільне місце за ступенем ураження та заподіянням економічних збитків займають кишкові нематодози, а саме: аскароз, трихуроз та езофагостомоз. Захворювання свиней кишковими нематодозами реєструються у різних кліматогеографічних зонах. Молодняк свиней позбувається добового приросту на 20–60 %, на 25–100 % зростають затрати кормових одиниць, на 2–2,5 міс. подовжується термін відгодівлі, що вказує на актуальність тематики [1, с. 268].

Незважаючи на високу культуру свиначства, гельмінтози свиней є досить розповсюдженими в економічно розвинених країнах Європи. Зокрема, зі 144 ферм із відгодівлі свиней у землі Північна Рейн-Вестфалія (Німеччина) езофагостомоз реєструвався у 79 % ферм, аскароз – у 7 %, трихуроз – у 8 %. За копроскопічних досліджень свиноматок на фермах південної Німеччини яйця *Ascaris suum* було виявлено у 10–40 %, *Trichuris suis* – у 6,4–60 %, *Oesophagostomum dentatum* – у 100 %. В області Рейн-Пфалц за два роки було досліджено 2049 зразків матеріалу від 76 свиноматок і 80 поросят. Екстенсивність інвазії аскарисами становила 18,1 %, трихурисами – 24,6 %, езофагостомами – 55,8 %. Відповідно 50 % свиноматок на фермах області Вестфален-Липпе були уражені гельмінтами, з яких найбільше поширення становили аскариси, трихуриси, езофагостоми [2, с. 44; 3, с. 1908].

Важливого значення проблемі інвазованості свиней на гельмінтози надають у Великобританії, з яких найчастіше реєструються аскароз, трихуроз та езофагостомоз [2, с. 44; 4, с. 225].

Найбільші економічні збитки свиначству в Італії наносять гельмінтози, серед яких також мають місце аскароз, трихуроз та езофагостомоз. За даними фахівців Міланського інституту загальної ветеринарної патології, ураженість свиней одночасно трьома видами гельмінтів охоплювала 24 % поголів'я, з яких 7 % були ураженими аскарисами, а 14 % – стронгілоїдесами [2, с. 44; 5, с. 154].

Копроскопічними дослідженнями проб свиней, проведеними у Данії, у 8,9 % свиноматок було виявлено інвазію *A. suum*, у 12,8 % – *Oe. dentatum*. Результатами проведених досліджень встановлено, що свиноматки переважно уражувалися двома видами нематод (в асоціації аскарисів і езофагостом), а трихуроз траплявся у спорадичних випадках [2, с. 45].

Існують чисельні повідомлення про виявлення аскарозу, езофагостомозу та трихурозу у свинопоголів'я як у вигляді моно-, так і мікстінвазії у Швеції, Естонії, Литві, Греції, Сербії, Чехії, Польщі [2, с. 45; 3, с. 1909; 4, с. 224].

Метою роботи було вивчення епізоотичної ситуації щодо гельмінтозів свиней у СТОВ «Нова-Україна» міста Новоукраїнка Кіровоградської області.

Матеріали і методи досліджень. Для того, щоб вивчити епізоотичну ситуацію у господарстві щодо інвазії *A. suum* було відібрано проби фекалій від свиней із різних виробничих груп, і проведено їх гельмінтоовоскопічне дослідження. Проби відбирали із прямої кишки свиней та із підлоги, у кількості до 10 г, в ранковий час. Відбір проводили

індивідуально від кожної тварини, поміщали в пакетики з поліетилену, на яких були етикетки з номерами тварин.

Дослідження проб фекалій здійснювали комбінованим методом, стандартизованим Г.О. Котельниковим та В.М. Хреновим. Для цього у скляний стаканчик клали пробу фекалій (3 г) і при помішування скляною паличкою додавали порціями воду до об'єму 50 мл. Суміш фільтрували через металеве сито в іншу склянку та відстоювали 5–6 хвилин. Потім верхній шар рідини зливали, а осад переносили у центрифужну пробірку, центрифугували, надосадову рідину зливали, а до осаду доливали насичений розчин гранульованої аміачної селітри та знову центрифугували 2 хв при 1000 об/хв. Дротяною петлею з поверхні розчину відбирали краплі на предметне скельце. Підрахунок яєць гельмінтів проводили в трьох краплинах флотаційного розчину при малому збільшенні мікроскопа.

Результати досліджень. Клінічний огляд поголів'я свиней на фермі показав порушення клінічного стану в окремих поросят із групи відлучених та у ремонтного молодняка. Спостерігали напади кашлю, інколи – блювання, поросята з вищезазначеними клінічними ознаками гірше споживали корм та погано росли. При цьому у дорослих свиней жодних видимих ознак хвороби не було.

Для того, щоб вивчити епізоотичний стан у господарстві, від свиней із різних вікових та виробничих груп було проведено відбір 150 проб фекалій та досліджено у лабораторії кафедри паразитології та фармакології факультету ветеринарної медицини Білоцерківського національного аграрного університету. В результаті проведених досліджень у 74 пробах із 150 було знайдено яйця аскарисів, які мали овальну форму, коричневий колір, горбисту зовнішню оболонку, були середніх розмірів. Екстенсивність (ЕІ) та інтенсивність інвазії (ІІ) становили, відповідно, 49,3 % та 24,4 екземпляри яєць.

При проведенні гельмінтоовоскопічних досліджень у поросят віком 1,5–2 місяці було виявлено яйця аскарід, екстенсивність інвазії становила 13,3 %, а інтенсивність інвазії – 5,5 екземплярів яєць.

У поросят 2–4-місячного віку ці показники становили 64,6 % та 22,5 екземпляри яєць, відповідно. Ще вищий ступінь ураження гельмінтами *A. suum* спостерігався у свиней віком 4–6 місяців (ЕІ – 78,4 %, ІІ – 31,9 екземплярів яєць).

Необхідно відмітити, що у тварин на відгодівлі екстенсивність інвазії становила 37,1 %, інтенсивність інвазії – 12,5 екземпляри яєць, у свиноматок – 16,7 % та 3,5 екземпляри яєць, відповідно. На основі цих даних можна зробити висновок про значний ступінь ураженості гельмінтами із проявом клінічних ознак аскарозу у молодих тварин та поступове зниження зараженості у дорослих тварин, що пов'язано із розвитком посиленням імунної реактивності.

Висновки: 1. За даними літератури встановлено, що у господарствах економічно розвинених країн Європи різних форм власності найбільш розповсюдженими інвазіями свиней є аскароз, трихуроз та езофагостомоз.

2. Господарство СТОВ «Нова-Україна» міста Новоукраїнка Кіровоградської області є неблагополучним щодо аскарозу свиней. Екстенсивність інвазії на фермі становила 49,3 %, інтенсивність інвазії – 24,4 екземпляри яєць.

3. Спостерігається добре виражена вікова динаміка аскарозу свиней у господарстві із наступними змінами її по групах: поросята до 2-місячного віку були ураженими найменше (ЕІ – 13,3 % та ІІ – 5,5 екземплярів яєць). Найвищий ступінь ураженості аскарозом був у свиней віком 4–6 місяців при інтенсивності інвазії 31,9 екземплярів яєць та екстенсивності інвазії 78,4 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пелень Р.А. Моніторинг шлунково-кишкових паразитозів свиней в господарствах західного регіону України. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. Т. 15. № 3 (57). Ч. 2. 2013. С. 267–274.
2. Оберемчук І.П., Соловійова Л.М. Поширення нематодозів свиней у країнах Європи. Тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. студентів «Сучасні проблеми ветеринарної медицини». Біла Церква, 19 квітня 2018 року. С. 44–45.
3. Vlaminsk J., Levecke B., Vercruysse J., Geldhof P. Advances in the diagnosis of *Ascaris suum* infections in pigs and their possible applications in humans. *Parasitology*. 2014. № 141. P. 1904–1911.

4. Dutto M., Petrosillo N. Hybrid *Ascaris suum* / *lumbricoides* (Ascarididae) infestation in a pig farmer: a rare case of zoonotic ascariasis. *Cent Eur J Public Health*. 2013. № 21 (4). P. 224–226.

5. Vlaminck J., Düsseldorf S., Heres L., Geldhof P. Serological examination of fattening pigs reveals associations between *Ascaris suum*, lung pathogens and technical performance parameters. *Veterinary Parasitology*. 2015. № 210. P. 151–158.

УДК: 636.18-2:38.12.11

БОНДАР Н.В., магістрант

Науковий керівник – **КОЗІЙ Н.В.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СЕЗОННІСТЬ ТА РІВЕНЬ ПАРАЗЕТИМІЇ ЗА БАБЕЗІОЗУ У СОБАК

У багатьох країнах світу, зокрема і в Україні, серед собак поширене інвазійне захворювання – бабезіоз. Наші дослідження підтверджують сезонність спалахів цієї хвороби. Важкий перебіг хвороби та вищий ступінь ураження паразитами відмічається навесні. Встановлено, що важкість перебігу хвороби залежить від ступеню паразетимії.

Ключові слова: бабезіоз, собаки, сезонність, паразетимія.

Результати останніх досліджень ряду вчених вказують на те, що інвазійні захворювання посідають значне місце у загальній структурі заразних хвороб дрібних домашніх тварин [1, 2], серед яких є бабезіоз [3, 4]. У м'ясоїдних, зокрема, собак це поширене інвазійне захворювання, що зустрічається у багатьох країнах світу [5, 6], та в Україні також [7–9]. Отже, вивчення питань, що стосуються бабезіозу собак є актуальними.

Метою наших досліджень було вивчення сезонності бабезіозу собак, а також визначення перебігу хвороби в залежності від паразетимії в умовах приватної ветеринарної клініки.

Матеріал і методи роботи. Дослідження проводили в умовах приватної ветеринарної клініки «Алдент вет» м. Київ. У роботі використовували епізоотологічні, паразитологічні, клінічні методи досліджень.

Результати досліджень. Згідно звітності ветеринарної клініки «Алден вет» за останні 2 роки із 310 хворих на паразитарні хвороби собак, бабезіоз було виявлено у 26 випадках із 150 випадків інвазійних хвороб у 2020 році, та у 35 собак із 158 випадків інвазійних хвороб за 2021 року. Виходячи з аналізу ветеринарної звітності, у ветеринарної клініки «Алден вет» перший спалах захворювання у 2020 році припадав на кінець березня (3,9%), а надалі відмічали зростання екстенсивності бабезіозної інвазії. З початку травня власники собак почали знімати з тварин кліщів. Нападу кліщів у квітні 2020 року зазнали 4 (7,7%) собаки, у травні – 6 (23,1%), у червні – 4 (15,4%) з усіх, що звернулися до фахівців клініки. У липні та серпні екстенсивність інвазії спала до 11,5% і 3,8% відповідно. Середня кількість кліщів, виявлених на тваринах, становила 12–16 особин. Другий спалах бабезіозу у собак спостерігався у вересні та жовтні, відповідно 23,1% та 11,5% і вже в листопаді хворих тварина не реєстрували. Подібна сезонна тенденція спостерігалась і у 2021 році, так перші 2 (6,7%) хворі тварини були зареєстровані у березні, у квітні – 3 (10,0%), у травні – 7 (23,3%), у червні – 6 (20,0%), у липні – 4 (13,3%). У серпні екстенсивність інвазії спала до 0%. Другий спалах бабезіозу у собак спостерігався у вересні 16,6%, а вже у жовтні та листопаді ураженість знизилась до 6,7% та 3,3% відповідно. Отже, теплий період року є найнебезпечнішим з огляду на виникнення бабезіозу у собак. Враховуючи конкретні дані щодо сезонної динаміки бабезіозу у собак, ми переконались, що травень (23,2%) і вересень (19,9%) є найбільш небезпечними у виникненні бабезіозної інвазії собак у місті Київ. Вивчення вікової сприйнятливості у собак до бабезіозу підтвердили, що молоді тварини є більш уразливими. Найбільшу кількість собак, які захворіли на бабезіоз були тварини у віці від 1 до 3 років. Діагноз підтверджували, враховуючи анамнестичні дані, виявляли при огляді тварин кліщів, проводили лабораторні дослідження мазків крові, фарбованих за